

HVORDAN KOMPOSTERE?

1. Start med å legge et 10-15 cm tykt lag av småkvister, lyng, grov bark eller lignende i bunnen av kompostbeholderen. Legg et tynt lag med oppmalte kvister, barnåler eller tørt lauv over det første laget. Slik unngår du at komposten tetter igjen luftehullene i bunnen av beholderen.
2. Kompostbingen er nå klar til bruk. Legg i avfall fra kjøkkenet og hagen sammen med tørt strø. **Bruk 1 del strø til 3-4 deler matavfall.** Bruk mer strø dersom du skal kaste kjøtt- og fiskeavfall..
3. Rør godt om i beholderen, og legg innerlokket direkte på massen.
4. Fyll på "nytt"avfall jevnlig, ca.1-2 ganger pr. uke.
5. Tøm beholderen 1-3 ganger pr. år, avhengig av mengder og bruk. Rengjør beholderen før du starter på nytt igjen.

8-12 dager etter oppstart, avhengig av en viss mengde avfall, vil temperaturen i beholderen stige jevnt. Etter hver påfylling kan temperaturen komme opp i 60-70° C. Mellom hver påfylling vil temperaturen synke og stabilisere seg på rundt 40° C. Dersom det ikke stadig tilføres avfall, vil temperaturen til slutt dø ut. Bruk for eksempel et stekermometer om du vil følge med på temperaturen i beholderen. Avfallsmengden reduseres med 50-80% under prosessen ved riktig fuktighet og god lufttilgang.

HVA KAN GÅ GALT?

Det lukter og komposten er kald:

Dette skyldes vanligvis for lite strø eller for mye fuktighet. Det kan også være at avfallet er for dårlig blandet eller at komposten ikke har fått nok luft.

- Bruk godt strø, for eksempel **bark**, flis eller tørket hageavfall (gress, løv).
- 20-25% av avfallet i beholderen bør være tørt strø. Fuktig gress i større mengder bør unngås.
- Åpne/skru igjen lufteskrue i lokket for å regulere temperaturen.

Det lukter ikke, men komposten er kald og prosessen har stoppet:

Komposten kan være for tørr eller inneholder for lite matavfall. Tilsett vann, eventuelt sukker utrørt i lunkent vann.

- En kan sjekke fuktigheten ved å ta en neve kompost og klemme til. Ved riktig fuktighet skal en bare så vidt klare å klemme ut litt vann.

Det lukter, men komposten er varm:

Dette skyldes vanligvis for lite strø i forhold til matavfall. 1 del strø til 3-4 deler matavfall er passe.

Fluer:

Sørg for å ha god temperatur i komposten. Fluelarver og andre sykdoms-fremkallende organismer overlever ikke temperaturer over 50° C. Egg kan legges i sprekker eller sammenføyninger der temperaturen er noe lavere. Sørg for godt renhold rundt lokk og skyveluke.

PLASSERING

En viss lukt vil alltid kunne oppstå under komposteringsprosessen. Beholderen bør derfor plasseres noen meter unna hagemøblementet. Beholderen kan plasseres:

- direkte på bakken, gressplenen eller annet fast underlag som kan absorbere sigevann.
- på veranda evt.innendørs i rom med god lufting og oppsamling av sigevann fra beholderen.

Plasser kompostbeholdren med fall mot hullet nederst på bunnveggen. Vedlagte nippelstuss kan benyttes for å lede bort sigevannet. Sigevannet er næringsrikt og kan føres tilbake til beholderen eller tynnes ut, – 1 del sigevann til 9 deler vann. Bruk dette til for eksempel vanning av blomsterbed.

Beholderen kan festes til underlaget ved hjelp av festeørene nede langs kanten, og lokket leveres med festestropp om beholderen blir utsatt for kraftig vind.

Luftinntak foregår via hullene over festeørene, gjennom den doble bunnen og opp via hullene innvendig i bunnen av beholderen. Sørg for at disse hullene ikke blir tildekket.